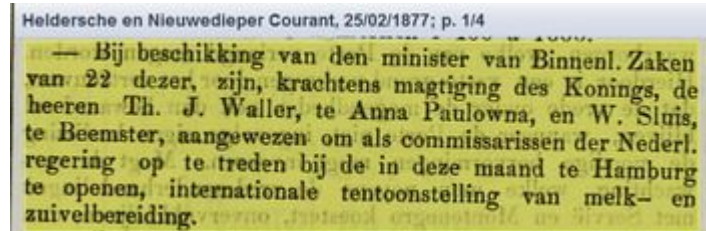

Korte inhoud verslag van de Commissarissen der Nederl. regering op de 'Hamburgsche melk- en zuivelbereiding tentoonstelling' Th. J. Walter en Wouter Sluis en de – ninimale – actie daar op¹

Bron: Het nieuws van den dag 12-12-1877-12-12, Nr. 2388

Geplaatst bij Wouter Sluis

In het rapport van de twee door de Regeering naar de in den aanvang dezes jaars te Hamburg gehouden tentoonstelling van melk- en zuivelbereiding (Zie Staatscourant van 10 en 11 Juni 1877) kwam o.a. het volgende voor:

„Nederland, eene zoo bij uitstek landbouwdrijvende natie, heeft niet geëxposeerd, zooals. zij kon en behoorde gedaan te hebben.

„Wat de expositie der kaas betreft, kon zij met het buitenland wedijveren, maar bij die der boter kwam het ons voor dat Nederland, wat de bewerking aangaat, verre bij het buitenland ten achter staat.

„Dat de Nederlandsche boter voor het tegenwoordige nog zoo hoog staat aangeschreven is, naar ons oordeel, eensdeels het gevolg van de gelukkige gesteldheid des bodems, anderdeels teren op ouden roem.

„Indien Nederland op dit gebied niet zijne beste krachten inspant, veel meer dan het tot nu toe deed, de wetenschappelijke beoefening aan de praktijk toevoegt, dan zal de tijd niet verre zijn, dat het geheel door het buitenland wordt overvleugeld.

„De behoefte aan landbouwonderwijs en wetenschappelijke ontwikkeling moet meer algemeen worden, zal Nederland niet geheel achteraan komen.

„Bij hoe weinig landbouwers wordt, bij ons te lande, bij de zuivelbereiding de zaak op wetenschappelijke gronden gedreven. Bij het bezoeken van eenige boerderijen bleek ons ten duidelijkste, dat men ons in Duitschland in dit opzicht verre vooruit is.

In Denemarken, Zweden, Finland en Duitschland en ook reeds in Zwitserland komt meer en meer de methode van dr. Schwarz bij de boterbereiding in gebruik. Het zij door steeds rondom de van gegalvaniseerd ijzer of blik vervaardigde bakken stroomend water te brengen, of door toevoeging van ijs, wordt daar de temperatuur der te roomen gezette melk op 4 à 6 graden Celsius gebracht en gehouden. De quantiteit van den room wordt daardoor niet alleen verhoogd, maar ook de qualiteit der boter zeer verbeterd.

„De expositie der werktuigen en gereedschappen ten dienste der zuivelbereiding, der kaas- en boterkleursels en der kaasstremfels bewees dat men in die landen, die wij hierboven noemden, beter op de hoogte is dan bij ons.

„Deze erkenning van onzen achteruitgang in dezen belangrijken tak van nijverheid, waarin ons volk van oudsher had uitgemunt, maakte hier te lande geen geringen indruk.

De Geldersche Maatschappij van Landbouw, die met 's Konings toestemming in het park het Loo eene tentoonstelling van zuivel en werktuigen tot zuivelbereiding had ontworpen, wend-

¹ 'kop' van deze knipseltekst van ZHN.

de zich daarop tot de Regeering, met het verzoek om eenige tegemoetkoming in de kosten daarvan, daar men met belangrijke opofferingen er in geslaagd was te verkrijgen, dat de boterbereiding volgens de methode van dr. Schwarz zou worden voorgesteld. Onder de bepaalde voorwaarde, dat de Rijks-bijdrage zou strekken ter bestrijding van de kosten dier voorstelling, werd daarop in September jl. door den afgetreden Minister van Binnenlandsche Zaken, behoudens goedkeuring; van de wetgevende macht, een subsidie van f 2500 toegezegd. De Minister van Waterstaat enz. heeft door het uittrekken van dezen post aan die toezegging gevolg gegeven.

De Regeering had daarbij niet de keuze om eene tentoonstelling in de eene of in de andere provincie in de hand te werken, daar alleen de Geldersche Maatschappij van Landbouw van het voornemen eener tentoonstelling als deze deed blijken. Ook schijnt, ofschoon de zuivelbereiding meerendeels in de provinciën Holland en Friesland gedreven wordt, Apeldoorn van uit die deelen des lands gemakkelijk te bereiken. Reeds is voor de tentoonstelling uit alle oorden des lands, o. a. uit Holland's Noorderkwartier, medewerking toegezegd.

In den laatsten tijd is door eenige wakkere mannen, waaronder een der commissarissen der Hamburgsche tentoonstelling, eene circulaire verspreid om op te wekken tot deelneming in de stichting van eene „school voor zuivelbereiding met zuivelfabriek te Beemster.” Ook in dat stuk leest men: „De noodzakelijkheid, om de gelegenheid open te stellen tot het verkrijgen van wetenschappelijke, met de practijk rechtstreeks in verband te brengen kennis aangaande een zoo gewichtig onderdeel van het landbouwwak, als de bereiding van kaas en boter is, springt van dag tot dag meer in het oog. Heeft Nederland zich eenmaal op dat gebied welverdiende lauweren verworven, de toestand is in den laatsten tijd geheel anders geworden.

De vooruitgang, te dien opzichte in het buitenland op te merken, bedreigt het vaderlandsch product met terugzetting, ja, indien geen spoedige verandering plaats vindt, dan is er grond voor de vrees, dat de roem van de Nederlandsche boter en kaas geheel tot het verleden zal gaan behooren.” Van eene tentoonstelling, of van een voornemen om de te Hamburg verkondigde leer omtrent de boterbereiding te bestrijden, is hier geen sprake en aan de Regeering tot dusverre niets bekend.

Met verwijzing naar de leering te Hamburg opgedaan, worden hier belanghebbenden aangespoord, om de handen ineen te slaan tot het verkrijgen van beter onderwijs. De voorgenomen voorstelling der boterbereiding, waarvoor deze bijdrage is uitgetrokken, zal niet strekken om die lofwaardige pogingen afbreuk te doen, maar ze veeleer in de hand werken.